

Publiekssamenvatting

Met dit onderzoek heb ik een bijdrage leveren aan de opkomende lichaam van de werkzaamheden binnen de reeds gevestigde onderzoeksgroepen onderzoek aansluiten Vrijetijdwetenschappen en regio's van de seksualiteit. In dit onderzoek richt ik me op een seksueel gerichte vrijetijdsbesteding voor welk deel van de openbare ruimte wordt toegeëigend. Meer specifiek richt ik me op de ruimtelijke praktijken van mannen die gebruik maken van de openbare ruimte voor seks met andere mannen, of met andere woorden homo ontmoetingsplaatsen, als context voor de ruimtelijke vorming van een sociaal verschijnsel bestreden te verkennen. Ik koos niet te richten op homo-ontmoetingsplaatsen binnen, zoals sauna's, bars, bioscopen, enz., aangezien dit een algemeen aanvaard fenomeen in Nederland. De reden voor gericht op homo-ontmoetingsplaatsen in de buitenlucht de openbare ruimte, variërend van parken en recreatiegebieden op parkeerplaatsen langs snelwegen is dat deze plaatsen zijn een bestreden ruimtelijk fenomeen in Nederland. Dit onderzoek heeft twee doelen:

- die een inzicht in het verschijnsel van de homo-ontmoetingsplaatsen te komen tot een beter begrip van en voor deze plaatsen als vrije tijd plaatsen, en;
- een kritische analyse die tot doel heeft de bestreden aard van dit ruimtelijk fenomeen te tonen, en door dit te verkennen diepere problemen van de manier waarop homoseksualiteit wordt gezien in Nederland.

Dit onderzoek is voornamelijk gebaseerd op de theoretische inzichten van de Franse historicus / filosoof Michel Foucault, de post-structuralistische filosoof Judith Butler, en de Franse socioloog / filosoof Henri Lefebvre. Basing mezelf op hun werk bespreek ik in het theoretisch kader een diversiteit aan concepten, variërend van abstracte noties van macht, performativiteit en gender / seksualiteit om meer concrete begrippen van de ruimte. Ik laat zien hoe macht en machtsverhoudingen hebben geleid tot de oprichting van 'waarheden' over gender en seksualiteit, en hoe deze zijn de fundamentele waarop de samenleving en de publieke ruimte zijn (re) produceerd. De reden voor de invoering van deze concepten is dat het mij de gelegenheid om kritisch te reflecteren op deze seksueel (re) productie van de openbare ruimte als ofwel homoseksueel of heteroseksueel heteronormative binnen een sociale context. De term hetero duidt de veronderstelling dat heteroseksualiteit is de natuurlijke, normale, en correcte seksualiteit impliceert dat alleen tegenover homoseksuele relaties en gedrag aanvaardbaar zijn. Binnen een heteronormative samenleving mensen verwacht om te voldoen aan hegemonische heteroseksuele normen. Hegemonie verwijst naar de culturele dominantie van aanwezigheid in de samenleving. In die zin heteroseksualiteit is de basis waarop de samenleving, gezinnen, instellingen en openbare ruimten zijn in volgorde. Heteronormaliteit is zo ingebed in de samenlevingen die mensen zelden vraag heteroseksualiteit, en eerder met deze aannames voor verleend.

Ik verkregen gegevens door het hebben van diepte-interviews met de gebruikers van homo-ontmoetingsplaatsen. De interviews duurden tussen de een-en-een-half en twee uur. Vanwege het geheime en anonieme karakter van geslacht op homo-ontmoetingsplaatsen was het een uitdaging om mensen bereid om deel te nemen aan het onderzoek te vinden. Echter, via oproepen op het internet en het verzenden van e-mails vond ik uiteindelijk zeven mannen bereid om deel te nemen. Ik ontmoette met zes van hen in verfrissing kamers, en met een man had ik een interview over de MSN. Bovendien is naar de plaats van het verschijnsel van homo-ontmoetingsplaatsen binnen een bredere maatschappelijke context, heb ik een discoursanalyse van de commentaren mensen post op het internet in reactie op nieuws-items op homo-ontmoetingsplaatsen. Een discoursanalyse wordt gekeken naar de conventies van praten en schrijven, waarin een discours het best kan worden omschreven als "een groep van

uitspraken die een taal te verstrekken voor het praten over [...] een bepaald onderwerp op een bepaald historisch moment" 1.

De resultaten tonen aan dat de mannen gebruik maken van homo-ontmoetingsplaatsen te verkennen en genieten van hun niet-heteroseksuele gevoelens en voldoen aan hun seksuele behoeften. Bezoekadres homo-ontmoetingsplaatsen is een vorm van vrijetijdsbesteding zoals het geeft de mensen de gelegenheid om te ontspannen en uit de routines van het dagelijks leven. Bovendien zijn de activiteiten op homo-ontmoetingsplaatsen beschreven als aangenaam en plezierig met een hoge mate van wederzijds respect naar elkaar toe. Een van de belangrijkste motieven voor een bezoek aan een homo-ontmoetingsplaatsen is een verlangen naar seks, voor de verhuur van sommige seksuele spanning. Naast het gebrek aan verbale communicatie bevestigt dat deze mannen daar niet gaan voor socialiteit, maar puur voor de bevrediging van seksuele behoeften en genoegens. De communicatie op homo-ontmoetingsplaatsen is van een non-verbale aard, ze communiceren op hun eventuele partner seks met bepaalde tekens, zoals oog-contact, naar aanleiding van iemand, waaruit intieme lichaamsdelen. De reactie die volgt uit het andere op deze borden signalen van de bereidheid om een seksuele ontmoeting hebben. Er is een soort van wederzijdse overeenstemming over wat men wil en niet de voorkeur, wat voor soort wensen voor een ontmoeting, en met wie. Dit is echter afhankelijk van het gebied waar een homo-ontmoetingsplaats kan worden gevonden.

Op parkeerplaatsen is er meer de neiging om uit de auto, een partner vinden, seks hebben en laat zo snel als een tevreden is. In parken en recreatiegebieden er is meer socialiteit. Mensen lopen rond meer, praat meer, meer specificiteit in de vorm van een partner geeft de voorkeur aan, meer tijd genomen om iemand te vinden. In het geval van recreatieve gebieden is er ook een sterk gevoel van verbondenheid met een bepaalde plaats. De meeste mensen beschrijven homo ontmoetingsplaatsen als een makkelijke manier om bepaalde seksuele behoeften te voldoen, om welke reden ze kunnen overal worden gevonden. Een andere reden waarom homo ontmoetingsplaatsen worden ervaren als een makkelijk plaatsen voor seksuele tevredenheid is dat mannen bezoek homo ontmoetingsplaatsen voor dezelfde redenen en doeleinden. Extra spanning en opwindning wordt bereikt als gevolg van de geheimhouding en anonieme karakter van de ontmoetingen, en niet wetende wat er zal gebeuren of wie men zal voldoen.

Een andere motivatie voor mannen voor een bezoek aan homo-ontmoetingsplaatsen heeft een sterkere maatschappelijke achtergrond. In het algemeen homo ontmoetingsplaatsen zijn voornamelijk bezocht door mannen die leven voor de buitenwereld een heteroseksueel leven. Hoewel de deelnemers aan het onderzoek terughoudend waren om een aanpassing van het percentage van de gehuwde mannen bezoekt homo ontmoetingsplaatsen geven, deelden zij mee dat ongeveer 70 tot 90 procent van de mannen inderdaad is getrouwd met een vrouw. De meest voor de hand liggende reden om te blijven getrouwd met een vrouw is de angst die uit de kast om zichzelf te identificeren als homoseksueel, kan dit verschillende redenen hebben. Een van de meest voor de hand liggende redenen is de angst om afgewezen door familie en vrienden, en de samenleving. Dit toont aan dat homoseksualiteit nog steeds niet wordt geaccepteerd binnen Nederland, als mensen nog steeds een angst die uit ervaring. Echter, op een bepaald moment het onderzoek deelnemers die niet openlijk homoseksueel of biseksueel de behoefte gevoeld om iets te doen met hun gevoelens. Ze voelde de sterke behoefte om te kiezen voor zichzelf om te gaan met hun homoseksuele gevoelens, dat is een moeilijk proces voor de meeste van hen. Bezoekadres homo ontmoetingsplaatsen was / is voor deze mensen een manier om te gaan met en verkennen hun homoseksuele gevoelens. Op deze manier homo

1 hal, S. 1997. Vertegenwoordiging: culturele voorstellingen en betekenende praktijken. London [etc.]: Sage. Pp. 44

ontmoetingsplaatsen bieden mensen die wensen te verkennen of reageren op hun niet-heteroseksuele gevoelens een kans te gaan dan de sociale rollen die zij krijgen toegewezen door de heteronormatieve samenleving. Dit kan een reden om te legaliseren of homo ontmoetingsplaatsen tolereren.

Toch is er een sterke neiging tot counter-act de toe-eigening van de ruimte door bezoekers van homo-ontmoetingsplaatsen. Dit wordt duidelijk weerspiegeld in de staat en de politie ingrijpen. De staat en de politie zijn alleen toegestaan in te grijpen wanneer de seksuele praktijken of intieme lichaamsdelen zichtbaar zijn vanaf de openbare weg, dus praktijken op homo-ontmoetingsplaatsen uit het zicht van het publiek zijn niet aansprakelijk sanctie. Niettemin, de meerderheid van de gemeenten hebben een beleid waarin zij gericht op het sluiten van homo-ontmoetingsplaatsen met verschillende maatregelen. Echter, de resultaten geven aan dat de sluiting van homo-ontmoetingsplaatsen is niet een succesvolle maatregel, als gevolg van de zogenaamde waterbed-effect, wanneer een homo-ontmoetingsplaats beneden is gesloten, zal een andere ergens anders gemaakt. Een vaak gebruikte maatregel is het kappen van de struiken. Door het kappen van de bosjes degenen die willen blijven onzichtbare zichtbaar gemaakt dwingen bij de bezoekers van homo-ontmoetingsplaatsen de blik van de staat en het grote publiek, leidt tot niet-wenselijke situaties uit het oog-punt van de bezoekers van homo-ontmoetingsplaatsen als de twee belangrijkste voorwaarden, te weten anonimiteit en geheimhouding worden bedreigd. Het aspect van de zichtbaarheid wordt beschouwd als zeer belangrijk door de mannen bezoek homo ontmoetingsplaatsen. Ze hebben een voorkeur voor plaatsen met een hoge dichtheid van struiken vrijetijdsbesteding te maken uit het zicht van het publiek en de staat. Alle deelnemers van het onderzoek het erover eens dat hun seksuele ontmoetingen moeten blijven uit het zicht van het grote publiek. Het werd duidelijk tijdens de interviews dat de mannen bezoekende homo ontmoetingsplaatsen willen niet geconfronteerd worden met, of beledigen of shock, bezoekers naar dezelfde plaats met verschillende doeleinden. Op een vergelijkbare manier als er wederzijds respect voor elkaar, is er een hoge mate van respect voor het grote publiek. Niettemin, sommige mede-onderzoekers hebben een meer exhibitionistische verlangen en genieten gadeslagen door andere bezoekers van homo-ontmoetingsplaatsen tijdens hun seksuele praktijken.

Hoewel de co-onderzoekers geven aan voorzichtig te zijn aan de anderen niet te confronteren met hun seksuele praktijken, het discours analyse blijkt dat vaak negatieve opmerkingen gemaakt zijn in verband met een angst om geconfronteerd met mannen die seks hebben met andere mannen, vaak van deze zorg is met betrekking tot kinderen . Er zijn echter ook mensen die beweren dat homo-ontmoetingsplaatsen bezetten slechts klein deel van de openbare ruimte, en dat er geen reden is om deze gebieden als je geen reden om te gaan, want er zijn vele andere gebieden kan men bezoeken. Voorts zijn de commentatoren op het Internet niet de noodzaak voor het behoud van homo-ontmoetingsplaatsen te zien, ze vaak beweren dat er geen reden is waarom er moet worden homo ontmoetingsplaatsen, aangezien er ook geen hetero-ontmoetingsplaatsen, en nog belangrijker stellen zij dat door nu homoseksualiteit wordt geaccepteerd op een manier die mannen niet hoeven te geheime seks meer hebben met andere mannen, zoals u kunt gewoon uit de kast komen. Wat duidelijk wordt is dat mensen in Nederland hebben een vertekend, rooskleuriger beeld van de acceptatie van homoseksualiteit in Nederland, dan onderzoek naar de acceptatie van homoseksualiteit in Nederland openbaart. Aan de andere kant zijn er mensen die pleiten voor homo-ontmoetingsplaatsen, om de bezoekers de vrijheid geven te zijn en te doen wat ze voelen, echter onder de voorwaarde van niet hoeft te worden geconfronteerd met het. De resultaten van het internet blijkt ook dat mensen vaak een negatieve associatie met de gebruikers van homo-ontmoetingsplaatsen gekenmerkt door het gebruik van werken als bestialiteit, perversiteit, yech, ziek, abnormaal, immoreel, enz.

Hieruit kan worden geconcludeerd uit dit onderzoek dat de (gehuwde) mannen gebruik maken van homo-ontmoetingsplaatsen uitdaging hetero op drie manieren: zij opkomen tegen de common sense begrip van passende, moreel seksueel gedrag, ze betwisten de sociale kloof tussen heteroseksualiteit en homoseksualiteit als sommige mannen leven voor de buitenwereld een heteroseksueel leven terwijl het hebben van seks met andere mannen, en zij betwisten de heteronormative productie van de ruimte door middel van hun ruimtelijke praktijken. Echter, deze verschillende uitdagingen leiden tot een versterking van de hetero, dat duidelijk werd uit de hoge mate van negatieve reacties op het internet over het verschijnsel van homo ontmoetingsplaatsen, en de genomen maatregelen door de politie en staat.

Bovendien, als mensen hebben een sterke neiging om bepaalde mensen en plaatsen op basis van maatschappelijk geaccepteerde ideeën, de mannen en de plaatsen die zij gebruiken voor hun seksuele praktijken etiket worden gelabeld als homoseksueel op basis van hetzelfde geslacht, seksuele praktijken. Dit heeft als effect dat de verenigingen van walging, perversiteit, bestialiteit, en zo verder, mensen met een homo-ontmoetingsplaatsen moeten worden geplaatst op homoseksualiteit in het algemeen leiden tot een verdere stigmatisering van homoseksualiteit, in plaats van een daling van hetero. Dus, hoewel de resultaten blijkt dat homo-ontmoetingsplaatsen zijn een middel om ruimte te geven aan niet-heteroseksuele verlangens en gevoelens, de plaatsen te gaan dan de sociale rollen die door de samenleving, de praktijken op homo-ontmoetingsplaatsen daadwerkelijk leiden tot de versterking van deze sociale rollen.

Bovendien, mijn onderzoek blijkt dat homoseksualiteit in Nederland is nog steeds niet aanvaard, wat blijkt uit het percentage van de familie bezoekt mannen homo ontmoetingsplaatsen te verkennen en te genieten van hun niet-heteroseksuele gevoelens uit angst om uit de kast komen, en de hoge mate van negatieve reacties op het internet. Echter, dit moet worden genuanceerd, omdat er niet alleen negatieve reacties gelede op het internet, maar ook mensen die een pleidooi voor het bestaan van homo ontmoetingsplaatsen, zolang ze niet hoeven te worden geconfronteerd met de praktijken van de bezoekers van homo-ontmoetingsplaatsen.

Audience Digest

With this research I seek to contribute to the emergent body of work within the already established research inquiry connecting leisure studies and geographies of sexuality. In this research I focus on a sexually oriented leisure activity for which part of public space is appropriated. More specifically I focus on the spatial practices of men making use of public space for sex with other men, or in other words gay meeting places, as a context to explore the spatial formation of a socially contested phenomenon. I chose not to focus on gay meeting places indoor, like saunas, bars, movie theatres, etc, as these are a generally accepted phenomenon in the Netherlands. The reason for focusing on gay meeting places in outdoor public space ranging from parks and recreational areas to parking places along highways is that these places are a contested spatial phenomenon in the Netherlands. This research has two goals:

- providing an insight in the phenomenon of gay meeting places to reach a better understanding of and for these places as leisure places, and;
- a critical analysis that aims to demonstrate the contested nature of this spatial phenomenon, and through this exploring deeper issues of the way how homosexuality is perceived in the Netherlands.

This research is predominantly founded on the theoretical insights of the French historian/philosopher Michel Foucault, the post-structuralist philosopher Judith Butler, and the French sociologist/philosopher Henri Lefebvre. Basing myself on their work I discuss in the theoretical framework a diversity of concepts ranging from abstract notions of power, performativity and gender/sexuality to more concrete notions of space. I show how power and power relations have led to the creation of ‘truths’ about gender and sexuality, and how these are the foundations on which society and public space are (re)produced. The reason for introducing these concepts is that it provides me the opportunity to critically reflect on this sexualised (re)production of public space as either homosexual or heterosexual within a heteronormative social context. The term heteronormativity denotes the assumption that heterosexuality is the natural, normal, and correct sexuality implying that only opposite sex relations and behaviours are acceptable. Within a heteronormative society people are expected to conform to hegemonic heterosexual standards. Hegemony refers to the cultural dominance present within society. In this sense heterosexuality is the basis on which society, families, institutions, and public spaces are ordered. Heteronormativity is so imbedded within societies that people seldom question heterosexuality, and rather take these assumptions for granted.

I obtained data by having in-depth interviews with the users of gay meeting places. The interviews lasted between one-and-a-half and two hours. Due to the secret and anonymous character of sex at gay meeting places it was a challenge to find men willing to participate in the research. However, through calls on the Internet and sending emails I found eventually seven men willing to participate. I met with six of them in refreshment rooms, and with one man I had an interview over the MSN. Moreover, to place the phenomenon of gay meeting places within a broader social context, I did a discourse analysis of the comments people post on the Internet in reaction to news items on gay meeting places. A discourse analysis looks at the conventions of talking and writing, in which a discourse can best be described as “a group of statements which provide a language for talking about [...] a particular topic at a particular historical moment”¹.

¹ Hall, S. 1997. Representation : cultural representations and signifying practices. London [etc.]: Sage. Pp. 44

The results show that the men make use of gay meeting places to explore and enjoy their non-heterosexual feelings and satisfy their sexual needs. Visiting gay meeting places is a form of leisure as it gives the men an opportunity to relax and get out of the routines of everyday life. Besides, the activities at gay meeting places are described as enjoyable and pleasurable with a high degree of mutual respect towards each other. One of the most important motivations to visit a gay meeting places is a desire for sex, for letting of some sexual tension. Besides, the lack of verbal communication confirms that these men do not go there for sociality, but purely for satisfaction of sexual needs and pleasures. The communication at gay meeting places is of a non-verbal kind, they communicate to their possible sex partner with certain signs, like eye-contact, following someone, showing intimate body parts. The reaction that follows from the other on these signs signals the willingness to have a sexual encounter. There is a kind of mutual agreement on what one prefers and does not prefer, what kind of encounter one wishes for, and with whom. This is, however, dependent on the area where a gay meeting place can be found. At parking places there is more a tendency to get out of the car, find a partner, have sex and leave as soon as one is satisfied. In parks and recreational areas there is more sociality. People walk around more, talk more, more specificity in the kind of partner one prefers, more time taken to find someone. In the case of recreational areas there is also a strong sense of belonging to a certain place. Most men describe gay meeting places as an easy way to satisfy certain sexual needs, for one reason they can be found everywhere. Another reason why gay meeting places are experienced as being easy places for sexual satisfaction is that men visit gay meeting places for the same reasons and purposes. Additional tension and arousal is reached due to the secrecy and anonymous character of the encounters, and not knowing what will happen or whom one will meet.

Another motivation for men to visit gay meeting places has a stronger societal background. In general gay meeting places are mostly visited by men who live for the outside a heterosexual life. Although the research participants were reluctant to give an approximation of the percentage of married men visiting gay meeting places, they indicated that about 70 to 90 percent of the men is indeed married to a woman. The most obvious reason to stay married to a woman is the fear of coming out of the closet to identify oneself as being homosexual, this can have several reasons. One of the most obvious reasons is the fear of being rejected by family and friends, and society at large. This shows that homosexuality is still not being accepted within the Netherlands, as people still experience a fear of coming out. However, at a certain moment the research participants who were not openly homosexual or bisexual felt the need to do something with their feelings. They felt the strong need to choose for themselves and come to terms with their homosexual feelings, which has been a difficult process for most of them. Visiting gay meeting places was/is for these men a way to deal with and explore their homosexual feelings. In this way gay meeting places provide men who wish to explore or act upon their non-heterosexual feelings an opportunity to move beyond the social roles they get assigned by the heteronormative society. This could be a reason to legalise or tolerate gay meeting places.

Nonetheless, there is a strong tendency to counter-act the appropriation of space by visitors of gay meeting places. This is clearly reflected in state and police intervention. The state and police are only allowed to intervene when the sexual practices or intimate body parts are visible from the public road, thus practices at gay meeting places out of sight of the public are not liable to penalty. Nevertheless, the majority of municipalities have a policy in which they aim at closing down gay meeting places with different measures. However, the results indicate that the closure of gay meeting places is not a successful measure, due to what is called the waterbed-effect, when one gay meeting place is closed down, another one will be created somewhere else. An often used measure is cutting down the bushes. By cutting down the bushes those who wish to remain invisible are made visible forcing upon the visitors of

gay meeting places the gaze of the state and the general public, leading to non-desirable situations from the view-point of the visitors of gay meeting places as the two most important conditions, namely anonymity and secrecy become threatened. The aspect of visibility is considered highly important by the men visiting gay meeting places. They have a preference for places with a high density of bushes to create leisure spaces out of the sight of the public and the state. All of the research participants agreed that their sexual encounters should stay out of sight of the general public. It became clear during the interviews that the men visiting gay meeting places do not want to be confronted with, or offend or shock, visitors to the same place with different purposes. In a similar way as there is mutual respect to each other, there is a high degree of respect for the general public. Nonetheless, some co-researchers have a more exhibitionistic longing and enjoy being watched by other visitors of gay meeting places during their sexual practices.

Although the co-researchers indicate to be careful not to confront others with their sexual practices, the discourse analysis shows that often negative comments made are related to a fear of being confronted with men having sex with other men, often this concern is related to children. However, there are also people who argue that gay meeting places only occupy small part of public space, and that there is no reason to go those areas when you have no reason, as there are many other areas one can visit. Moreover, the commentators on the Internet do not see the need for maintaining gay meeting places, they often argue that there is no reason why there should be gay meeting places, as there are also no heterosexual meeting places, and more importantly they argue that by now homosexuality is accepted in a way that men do not have to have secret sex anymore with other men, as you can just come out of the closet. What becomes clear is that people in the Netherlands have a distorted, rosier image of the acceptance of homosexuality in the Netherlands, than research on the acceptance of homosexuality in the Netherlands reveals. On the other hand, there are people who argue in favour of gay meeting places, to give visitors the freedom to be, and to do whatever they feel like, however under the condition of not having to be confronted with it. The results obtained from the Internet also indicate that often people have a negative association with the users of gay meeting places characterised by the use of words like bestiality, perversity, yech, sick, abnormal, immoral, etc.

It can be concluded from this research that the (married) men making use of gay meeting places challenge heteronormativity in three ways: they challenge the common sense understanding of appropriate, moral sexual behaviour; they challenge the social divide between heterosexuality and homosexuality as some men live for the outside world a heterosexual life while having sex with other men; and they challenge the heteronormative production of space through their spatial practices. However, these different challenges lead to a reinforcement of heteronormativity, which became clear from the high degree of negative reactions on the internet on the phenomenon of gay meeting places, and the measures taken by police and state. Moreover, as people have a strong tendency to label particular people and places on the basis of socially accepted ideas, the men and the places they use for their sexual practices become labeled as homosexual on the basis of the same-sex sexual practices. This has as an effect that the associations of disgust, perversity, bestiality, and so on, people have with gay meeting places are placed upon homosexuality in general leading to a further stigmatization of homosexuality, rather than a decrease of heteronormativity. Thus, although the results indicate that gay meeting places are a means to give space to non-heterosexual desires and feelings, places to move beyond the social roles assigned by society, the practices at gay meeting places actually lead to the reinforcement of these social roles.

Besides, my research shows that homosexuality in the Netherlands is still not accepted, which becomes clear from the percentage of family men visiting gay meeting places to explore and

enjoy their non-heterosexual feelings out of fear to come out of the closet, and the high degree of negative reactions on the internet. However, this needs to be nuanced, as there are not only negative reactions articulated on the internet, but also people making a plea for the existence of gay meeting places, as long as they do not have to be confronted with the practices of the visitors of gay meeting places